

Certificaat Onderwijsassistent in het Christelijk Basisonderwijs (COACB)

Kaderdocument

Februari 2017

COLOFON

Uitgave van de Federatie Christelijk MBO

Werkgroep COACB - Certificaat Onderwijsassistent in het Christelijk Basisonderwijs

Reinder Bakker, ROC Friese Poort (voorzitter)

Anne Marie Dijkman, MBO Utrecht

Jannie Postma, ROC Alfa-College

Taco Visser, Verus (secretaris)

Elly de Vries, ROC A12

Woerden, februari 2017

Inhoudsopgave

Vooraf	Pagina 3
I. Inleiding	Pagina 4
II. Kerntaken en studentcompetenties	Pagina 5
III. Taakbelasting	Pagina 11
IV. Kwaliteitsborging	Pagina 12

Vooraf

In 2007 heeft de Federatie Christelijk MBO de wens uitgesproken om gezamenlijk een specialisatie te ontwikkelen voor onderwijsassistenten die willen werken in het christelijk basisonderwijs (pc/rk/ic). Het initiatief lag bij mevrouw Dineke Schoevers van ROZ Zeeland. Belangstelling was bij ROC Amarantis, ROC A12, ROC Alfa-College, ROC Friese Poort en ROC Landstede.

Op verzoek van enkele opleidingen heeft de Besturenraad in 2009 op zich genomen om een dergelijk certificaat samen met de scholen te ontwikkelen. Verkennende gesprekken zijn gevoerd met leraren godsdienst/levensbeschouwing die lesgeven aan onderwijsassistenten in opleiding. Eind 2009 is er een werkgroep gestart om een programma en een kaderdocument te maken. De werkgroep bestond uit Paul Boersma (Besturenraad), Pieter Middelhoff en Martine van Holstein (beiden ROC A12), Jeannette Geertsma-Oudenampsen (ROC Landstede) en Jannie Postma (ROC Alfa-College). Er is ook gebruik gemaakt van de inzichten van Nel van Rijswijk en Rina van der Feen (ROC Friese Poort).

De werkgroep heeft zich georiënteerd op de kerntakenstructuur van de algemene opleiding voor onderwijsassistent en op de competenties die leraren basisonderwijs zich moeten verwerven om een diploma christelijk basisonderwijs (DCBO) te krijgen. Op basis daarvan is een kaderdocument gemaakt met de kerntaken die de onderwijsassistent moet kunnen uitvoeren om naar analogie met het DCBO het Certificaat Onderwijsassistent in het Christelijk Basisonderwijs (COACB) te krijgen. Het concept kaderdocument (versie P) concept heeft de werkgroep voorgelegd aan het Expertisecentrum van de Federatie Christelijk MBO en diens reacties verwerkt. De bestuurders van de Federatie hebben zich daarover positief uitgesproken. Na consultatie van opleidingmanagers is besloten om in 2011/12 enkele werkbijeenkomsten te houden met Levo-leraren van een aantal opleidingen van onderwijsassistenten. Implementatie is geschied vanaf opleidingsjaar 2012/13.

ROC Friese Poort heeft in dat jaar als eerste een opleidingseigen programma gerealiseerd, waarmee studenten OA het COACB kunnen behalen. In januari 2015 is deze opleiding gevisiteerd door twee adviseurs van Verus (opvolger van Besturenraad) op basis van het kaderdocument, versie P, en het visitatieprotocol DCBO. Het programma voldeed ruimschoots aan het kader en het programma COACB van Friese Poort is in april 2015 voor zes jaar geaccrediteerd.

Naar aanleiding van de visitatie van het COACB van Friese Poort heeft Henke van Renselaar dit programma in oktober 2015 gepresenteerd aan medewerkers van andere OA-opleidingen. In januari 2016 hebben de bestuurders van de Federatie Christelijke MBO besloten om dit programma als mogelijkheid aan te gaan bieden op hun opleidingen OA. Ook is besloten om het kaderdocument COACB, versie P, te updaten op basis van de visitatie-ervaringen op ROC Friese Poort.

Van september 2016 tot februari 2017 heeft een nieuwe werkgroep het kaderdocument COACB, versie P, geüpdatet tot het voorliggende definitieve kaderdocument COACB. Deze werkgroep bestond uit Reinder Bakker, ROC Friese Poort (voorzitter) Anne Marie Dijkman, MBO Utrecht, Jannie Postma, ROC Alfa-College, Taco Visser, Verus (secretaris) en Elly de Vries, ROC A12.

Het kaderdocument COACB is in maart 2017 voorgelegd aan de bestuurders van de Federatie Christelijk MBO die met elkaar vastgesteld hebben dat dit het landelijk kaderdocument COACB is voor de opleidingen OA van de Federatie Christelijk MBO die een eigen programma COACB aanbieden.

I. Inleiding

Onderwijsassistent in christelijk onderwijs

Het Certificaat Onderwijsassistent in het Christelijk Basisonderwijs (COACB) is bedoeld als extra keuzeprogramma voor studenten die als onderwijsassistent willen gaan werken in het christelijk basisonderwijs. Het specialisme levert hun een certificaat op dat de kans op een aanstelling in het christelijk onderwijs vergroot. Het specialisme betekent ook een getuigenschrift van EVC's (Eerder Verworven Competenties) voor hen die doorstromen naar de pabo en daar het diploma DCBO willen verwerven of een hbo-opleiding docent godsdienst/levensbeschouwing willen gaan volgen.

In hoofdstuk II zijn voor dit specialisme de kerntaken beschreven, die in het programma COACB van de afzonderlijke opleidingen OA moeten terugkomen. Zo moet het onderwijsprogramma van de opleiding die het COACB aanbiedt, in de kern aandacht hebben voor:

- De levensbeschouwelijke ontwikkeling van de student zelf en de kennisverwerving omtrent de levensbeschouwelijke ontwikkeling van kinderen.
- Het kritisch kunnen denken over de eigen belangrijke waarden en de eigen (godsdienstige) levensovertuiging, en de invloed daarvan op het toekomstige beroep.
- De vaardigheden van de student om de leerkracht te ondersteunen bij de godsdienstige/levensbeschouwelijke vorming (GLV) en de vormgeving van vieringen in de school.
- De eigen levensbeschouwing en ontwikkeling en de GLV kunnen relateren aan basiservaringen¹
- Een verdieping van de christelijke traditie, van de geschiedenis van het christelijk onderwijs en van levensbeschouwelijke stromingen die veel voorkomen in Nederland.
- Het kunnen organiseren van de levensbeschouwelijke dialoog in de klas en in de school.
- Voldoende stage-ervaringen realiseren op het liefst verschillende christelijke basisscholen.

Een volwaardig programma vraagt van een student een inspanning van 120 uur (zie hoofdstuk III). De kwaliteitsborging van het programma geschiedt via de werkwijze zoals beschreven in hoofdstuk IV. Deelnemende opleidingen worden eens per zes jaar gevisiteerd door een commissie van visitatoren ingesteld door Verus, vereniging voor katholiek en christelijk onderwijs.

¹ Het begrip basiservaringen is ook een kernbegrip in *Het Leven Leren*, het kaderdocument levensbeschouwelijke en beroepsethische vorming in het christelijk middelbaar beroepsonderwijs (september 2014). *Het Leven Leren* volgt de indeling in vijf categorieën die Henk Vroom maakte van deze basiservaringen die alle mensen delen:

1. het besef van eindigheid van het bestaan,
2. de menselijke verantwoordelijkheid en het menselijk falen,
3. het ontvangen van inzicht,
4. het kwaad en het lijden,
5. de beleving van het goede.

II. Kerntaken en studentcompetenties

In dit hoofdstuk worden de kerntaken en competenties beschreven die studenten moeten verwerven en beheersen aan een mbo-opleiding OA die het COACB aanbiedt. De indeling van de kerntaken en competenties volgt de twee documenten die de vorige werkgroep gebruikte: de competenties DCBO en de *Werkprocessen en beoordelingsaspecten Onderwijsassistent van het Kwalificatiedossier 2012*. De werkgroep acht deze documenten zeer bruikbaar en waardevol voor het COACB. De hieronder beschreven kerntaken, werkprocessen, (deel)competenties, prestatie-indicatoren en vakkennis en vakvaardigheden passen naadloos binnen het (vak)inhoudelijk kader van deze documenten. Bovendien passen ze goed binnen het recente *Kwalificatiedossier Pedagogisch Werk 2015*.²

Kerntaak 1: Assisteren bij het uitvoeren van onderdelen van het primaire proces inzake godsdienstige/levensbeschouwelijke vorming (GLV).

Werkprocessen

- 1.1** De onderwijsassistent (OA) assisteert de leerkracht bij het realiseren van een veilige leeromgeving op basis van kennis van de levensbeschouwelijke ontwikkeling van kinderen.
- 1.2** De OA assisteert bij leeractiviteiten die plaatsvinden in het kader van GLV. Hij motiveert en stimuleert, reageert flexibel op veranderingen en neemt daarbij op tijd pedagogische beslissingen.
- 1.3** De OA begeleidt de kinderen in opdracht van de leerkracht bij de uitvoering van programmaonderdelen, zoals voeren van gesprekken, bidden, vertellen van Bijbelverhalen, zingen van geestelijke liederen, vieren van christelijke feesten, creatieve verwerkingen.
- 1.4** De OA levert vanuit een eigen positiebepaling ten opzichte van het christelijk onderwijs een bijdrage aan een gesprek over (de plaats van) de christelijke traditie en andere levensbeschouwelijke visies in de school.

Gewenst resultaat

De OA kan op basis van kennis van het vak/aandachtsgebied GLV en de leerprocessen die daarvoor nodig zijn, de leerkracht assisteren bij het realiseren van een uitdagende leeromgeving, waarbij kinderen ervaringen kunnen opdoen met aspecten voor geloofsoriëntatie. Tevens levert de OA daardoor een bijdrage aan de vormgeving van de levensbeschouwelijke identiteit van de school.

Competentie	Componenten	Prestatie-indicator	Vakkennis en vaardigheden
1A Aandacht en begrip tonen	Anderen steunen Bevorderen van zelfvertrouwen	De OA luistert naar en toont belangstelling voor de ideeën, standpunten en levensbeschouwelijke vragen van kinderen. De OA toont betrokkenheid bij en reflecteert op hun problemen en vragen, zodat de kinderen zich gehoord en betrokken voelen bij de dagelijkse gang van zaken in en om de school en waarbij hij een bijdrage levert aan de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen.	VV1.1 GLV thematiseren aan de hand van basiservaringen en waarden en normen. VV1.2 Oriëntatie op godsdiensten en levensbeschouwingen VV1.3 Ingeleid zijn in de christelijke traditie VV1.4 Kennis en waardering van vormen van profilering van christelijk onderwijs
1B Begeleiden	Stimuleren om te verkennen en te onderzoeken Anderen	De OA begeleidt de individuele kinderen of (kleine) groepen kinderen bij leeractiviteiten die plaatsvinden in het kader van GLV.	VV1.5 Kennis van de doelgroep VV1.6 Kennis van de levensbeschouwelijke ontwikkeling van kinderen.

² Zie: www.mborraad.nl/sites/default/files/2015_body_of_knowledge_-_pedagogisch_werk_def.pdf.

	ontwikkelen Coachen Motiveren	De OA draagt bij aan de levensbeschouwelijke vorming van de kinderen binnen het vormingsconcept van de school. De OA motiveert de leerlingen, ondersteunt ze bij het zoeken van oplossingen, stimuleert ze om uitdagingen aan te gaan, en om tevens kritisch te zijn. De OA stimuleert en reageert flexibel op veranderingen vanuit een GLV-benadering.	VV1.7 Een levensbeschouwelijke dialoog kunnen aangaan (met respect voor verschillen) VV1.8 Communicatieve vaardigheden: betekenis verlenen, spiegelen, confronteren en conformeren. VV1.9 Kennis van en/of visie op de betekenis van
1C Ethisch en integer handelen	Veiligheid bieden en vertrouwen schenken	De OA handelt consequent in lijn met binnen de school geldende ethische maatstaven, respecteert vertrouwelijkheid en gaat discreet met leerlinggegevens om. De OA respecteert verschillen tussen kinderen en handelt vanuit het principe van gelijkheid in het onderwijs. De OA is betrouwbaar.	VV1.9.1 Bijbelverhalen VV1.9.2 verschillende stromingen VV1.9.3 hoofdlijnen in de geschiedenis van het christendom en het christelijk onderwijs VV1.9.4 vieringen en geestelijke liederen VV1.9.5 religieuze waarden symbolen en rituelen VV1.9.6 kinderbijbels en methoden GLV VV1.9.7 organisatievormen van GLV
1D Omgaan met druk en tegenslag	Contact onderhouden	De OA kan omgaan met levensbeschouwelijke vragen in spanningsvolle situaties.	VV1.10 Vaardig in VV1.10.1 vertellen van verhalen en vormgeven van vieren VV1.10.2 hanteren van groepsdynamica VV1.10.3 voeren van geloofsgesprekken met kinderen VV1.10.4 hanteren van leermiddelen en werkvormen
1E Instructies en procedures opvolgen	Instructies opvolgen Werken conform voorgeschreven procedures	De OA voert de voorbereidingen volgens de instructies van de leerkracht/het team uit en doet dit op basis van de gemaakte afspraken en de geldende procedures inzake profilering van de schoolidentiteit en de GLV.	
1F Vakdeskundigheid toepassen	Vakspecifieke mentale vermogens aanwenden	De OA heeft kennis van in de school gangbare Bijbelverhalen en andere verhalen GLV, kan de betekenis ervan uitleggen. De OA kan inspelen op vragen en opmerkingen van kinderen. De OA kent ook liederen die passen bij de (Bijbel)verhalen.	
1G Aansturen	Instructies en aanwijzingen geven	De OA kan kinderen duidelijke instructies en aanwijzingen geven bij activiteiten op GLV gebied.	
1H Materialen en middelen inzetten	Geschikte materialen en middelen kiezen Materialen en middelen doelmatig gebruiken	De OA gebruikt/hanteert de materialen en middelen ten behoeve van de leeractiviteiten volgens de regels en afspraken. Dit geldt in het bijzonder van de duiding van heilige geschriften, voorwerpen en handelingen.	

Kerntaak 2: Uitvoeren van taken rondom het primaire proces

Werkprocessen

- 2.1** De OA kiest, in opdracht van de leerkracht, een aantal vakdidactische werkvormen en vakdidactisch verantwoorde media op het terrein van GLV om deze in zetten bij een activiteit.
- 2.2** De OA houdt rekening met andere opvattingen inzake levensbeschouwing en godsdienst.
- 2.3.** De OA bereidt zich inhoudelijk voor op de leeractiviteit die betrekking heeft op de levensbeschouwelijke vorming van kinderen en daarnaast op het assisteren bij de uitvoering van de activiteiten die plaatsvinden in het kader van GLV en de begeleiding van kinderen hierbij. Hij bestudeert de inhoud van de leeractiviteit, oriënteert zich op de middelen die daarbij horen en op de didactische aanpak van de leeractiviteit.
- 2.4** De OA assisteert bij de ontwikkeling en voorbereiding van christelijke vieringen en bijzondere activiteiten gerelateerd aan de levensbeschouwelijke identiteit van de school.

Gewenst resultaat

De OA kan de werkzaamheden ten behoeve van de GLV uitvoeren en daarbij, onder toezicht van de leerkracht/het team, de kinderen begeleiden bij leeractiviteiten, welke gericht zijn op de levensbeschouwelijke ontwikkeling. De OA past begeleidingsvaardigheden toe en kan in de assistentie bij de organisatie van activiteiten en in het uitvoeren van administratieve werkzaamheden bijdragen aan het goed laten verlopen van vieringen en activiteiten. De OA kan door het houden van toezicht en het begeleiden van kinderen een bijdrage leveren aan een goed verloop van de dagelijkse gang van zaken in en om de school.

Competentie	Componenten	Prestatie-indicator	Vakkennis en vaardigheden
2A Aandacht en begrip tonen	<p>Inleven in andermans gevoelens</p> <p>Interesse tonen</p> <p>Luisteren</p> <p>Anderen steunen</p> <p>Bezorgdheid tonen voor anderen</p>	<p>De OA toont interesse in de kinderen en treedt in dialoog bij meningsverschillen en conflicten die kunnen spelen tussen kinderen inzake verschillende levensovertuigingen, en handelt daarbij vanuit een praktische en een GLV-benadering.</p> <p>De OA herkent wanneer kinderen hulp nodig hebben bij hun levensbeschouwelijke ontwikkeling en biedt dan de nodige ondersteuning, let daarbij op het welzijn van het kind en diens (pastorale) behoeften.</p>	<p>VV2.1 Voorbereiden van vieringen en activiteiten in het kader van GLV</p> <p>VV2.2 Keuzes maken ten aanzien van te vertellen Bijbelverhalen rekening houdende met de levensbeschouwelijke ontwikkelingsfase van kinderen</p> <p>VV2.3 Keuzes maken ten aanzien van leermiddelen en werkvormen op het gebied van GLV</p>
2B Omgaan met verandering en aanpassen	<p>Met diversiteit (tussen mensen) omgaan</p> <p>Omgaan met onduidelijkheid en onzekerheid</p>	<p>De OA toont ook in onzekere en onduidelijke situaties zelfvertrouwen en is gericht op een goed verloop van de dagelijkse gang van zaken in en om de school. Daarnaast kan de OA in de begeleiding van kinderen buiten het primaire proces goed omgaan met kinderen die verschillen qua achtergrond, cultuur en levensovertuiging, en handelt daarbij met respect voor de eigenheid van elk individu.</p>	

2C Aansturen	Moreel gezag tonen	De OA toont tijdens het toezicht houden een voorbeeldfunctie waarin hij grenzen aan kan geven en ruimte kan toestaan, opdat de kinderen luisteren en de aanwijzingen opvolgen.	
2D Ethisch en integer handelen	Integer handelen Verschillen tussen mensen respecteren	De OA respecteert de vertrouwelijkheid van kinderen en gaat discreet om met gevoelige zaken rondom hun levensbeschouwelijke, waarbij hij de verschillen tussen individuele kinderen respecteert.	
2E Plannen en organiseren	Activiteiten plannen Tijd indelen	De OA plant en regelt de organiserende en administratieve werkzaamheden die in het kader van GLV plaatsvinden in een logische volgorde waarbij de tijd effectief en efficiënt ingedeeld wordt, en houdt daarbij rekening met de mogelijkheden, omstandigheden, beschikbare tijd en afspraken.	
2F Materialen en middelen inzetten	Geschikte materialen en middelen kiezen Materialen en middelen doelmatig gebruiken	De OA gebruikt/hanteert materialen en middelen ten behoeve van de leeractiviteiten volgens de regels en afspraken. Dit geldt in het bijzonder van de duiding van heilige geschriften, voorwerpen, symbolen, handelingen en rituelen.	
2G Begeleiden	Motiveren	De OA spreekt de kinderen op een positieve wijze op hun gedrag aan en laat zelf voorbeeldgedrag zien bij vieringen en activiteiten die plaatsvinden in het kader van GLV.	
2H Instructies en procedures volgen	Werken conform veiligheidsvoorschriften	De OA ziet toe op de veiligheid van kinderen en volgt instructies en procedures op met betrekking tot (administratieve) werkzaamheden ten behoeve van GLV-activiteiten en vieringen.	
2I Beslissen en activiteiten initiëren	Beslissingen nemen Op eigen initiatief handelen	De OA handelt binnen de verantwoordelijkheid van zijn functie op eigen initiatief en neemt bij veranderingen en conflicten praktische en pedagogische beslissingen gericht op een goed verloop van de gang van zaken rondom	

		GLV-activiteiten en vieringen.	
2J Vakdeskundigheid toepassen	Vakspecifieke mentale vermogens aanwenden	De OA voert pedagogisch-verzorgende taken zorgvuldig, precies en met respect voor het individu uit.	
2K Gedrevenheid en ambitie tonen	Zichzelf actief beschikbaar stellen	De OA laat actief weten beschikbaar te zijn en vraagt uit zichzelf of er nog iets gedaan moet worden op het gebied van vieringen en activiteiten die in het kader van GLV plaatsvinden.	

Kerntaak 3: Uitvoeren van organisatie- en professiegebonden taken

Werkprocessen

- 3.1** De OA is in staat te reflecteren op de eigen (godsdienstige) levensovertuiging en kan daar met anderen over spreken.
- 3.2** De OA werkt aan deskundigheidsbevordering en professionalisering met betrekking tot het christelijk onderwijs en levensbeschouwelijke vorming.
- 3.3** De OA werkt aan het bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg: protocollen en procedures hanteren en ontwikkelen die de herkenbaarheid en de kwaliteit van het christelijk onderwijs borgen en mogelijk vergroten.
- 3.4** De OA werkt samen en stemt zijn werkzaamheden ten aanzien van het begeleiden van kinderen en het organiseren van activiteiten in het kader van GLV af met collega's.
- 3.5** De OA evalueert en rapporteert over werkzaamheden, ervaringen en bevindingen met betrekking tot GLV en reflecteert daarbij op zijn eigen handelen en overtuigingen.

Gewenst resultaat

De OA kan weergeven hoe de eigen levensbeschouwelijke identiteit zich ontwikkelt en doorwerkt in zijn functioneren als OA in relatie tot de ander. Hij werkt aan eigen deskundigheidsbevordering en professionalisering met betrekking tot de specialisatie werken in christelijk onderwijs. Hij vraagt om feedback over zijn eigen functioneren en geeft feedback aan anderen. Hij neemt deel aan discussies met collega's en anderen over de levensbeschouwelijke identiteit van de school en over zijn daaraan te relateren functioneren en levert zo een bijdrage aan de onderwijskwaliteit.

Competentie	Componenten	Prestatie-indicator	Vakkennis en vaardigheden
3A Vakdeskundigheid toepassen	Leren van feedback en fouten Vakkennis en vaardigheden bijhouden Zichzelf verder ontwikkelen	De OA houdt vakkennis en vaardigheden bij, kan feedback op de juiste wijze ontvangen en gebruikt feedback om van te leren om zodoende zijn eigen functioneren binnen de school te verbeteren. De OA stelt zichzelf concrete doelen in het kader van zijn persoonlijke ontwikkeling, zodat hij zijn deskundigheid actief ontwikkelt. De OA deelt zijn expertise met anderen, waarmee hij een bijdrage levert aan de professionalisering van het beroep.	VV3.1 Eigen positiebepaling onderzoeken VV3.2 Oog hebben voor schoolidentiteit VV3.3. Kennis van het onderwijsbestel en van de positie en betekenis van christelijk onderwijs VV3.4 Visie op relatie school en kerk/samenleving
3B Plannen en organiseren	Doelen en prioriteiten stellen	De OA houdt rekening met de haalbaarheid van zijn werkzaamheden in tijd en kwaliteit, gericht op een uitvoerbaar takenpakket, en kan daarover, bij problemen, een constructief gesprek voeren.	VV3.5 Visie op identiteitsvorming en diversiteit

3C Kwaliteit leveren	Kwaliteiten productiviteits-niveaus bewaken	De OA werkt mee aan het verbeteren van de kwaliteit van vieringen en activiteiten die plaatsvinden in het kader van GLV door bijvoorbeeld te participeren in ontwikkel- of intervisiegroepen en door zijn kennis van het vakgebied in te zetten bij verbetertrajecten.	VV3.6 Hanteren van vakliteratuur levensbeschouwelijk onderwijs VV3.7 Werken aan persoonlijke ontwikkeling VV3.8 Beschikken over een aantal vereiste attitudes met betrekking tot GLV: betrokken / open kritische houding / communicatief / respectvol ten opzichte van overtuigingen van anderen VV3.9 Feedback geven en ontvangen
3D Formuleren en rapporteren	Vlot en bondig Formuleren	De OA formuleert zijn ervaringen en bevindingen op het gebied van vieringen en activiteiten die plaatsvinden in het kader van GLV scherp en kernachtig en schetst zodoende een beeld van zijn ervaringen en bevindingen.	
3E Aandacht en begrip tonen		De OA heeft begrip voor de opvatting en de mening van anderen.	
3F Samenwerken en overleggen		De OA kan voor het uitvoeren van werkzaamheden op het gebied van GLV een positieve bijdrage leveren aan de samenwerking.	
3G Instructies en procedures opvolgen		De OA kan protocollen, procedures en instructies opvolgen en toepassen.	
3H Met druk en tegenslag omgaan		De OA kan bij het samenwerken en overleggen met druk en tegenslag omgaan en oplossingsgericht denken en handelen.	

III. Taakbelasting

Het programma Certificaat Onderwijsassistent in het Christelijk Basisonderwijs dat een mbp-opleiding aanbiedt, betekent een taakbelasting voor de student van 120 (klok)uren, evenredig verdeeld over het aantal leerjaren dat het programma COACB is ingeroosterd. In een opleidingstraject van drie leerjaren betekent dit 40 uren taakbelasting per leerjaar. Indien een opleiding ervoor kiest het programma in twee jaar aan te bieden, dan heeft een student een taakbelasting van 60 uren per leerjaar.

Contact- en zelfstudie-uren

De commissie gaat er verder van uit dat de opleiding de student minimaal 36 contacturen (in klokuren) aanbiedt gedurende de gehele opleiding, dus in een driejarige variant 12 contacturen per jaar en in een tweejarige variant 18 contacturen per jaar. Het is aan de mbo-instelling hoe deze contacturen ingevuld worden. Te denken valt aan: klassieke lessen, groepsgesprekken, individuele gesprekken en reflectie- en beoordelingsgesprekken. De mbo-instelling zal voor deze contacturen een plek en een ruimte in het reguliere roostersysteem moeten inroosteren.

De overige 84 (klok)uren besteedt de student aan zelfstudie, zoals opdrachten uitvoeren en portfolio bijhouden, en aan voorbereiding en uitvoering van opdrachten in de praktijkcontext van de stage.

Reflectie- en beoordelingsgesprekken

Een speciale plek binnen deze contacturen neemt het jaarlijkse reflectie- en beoordelingsgesprek in, waarop het leerproces van de student besproken en beoordeeld wordt. Elke student heeft jaarlijks minimaal 1 uur zo'n gesprek, dat verdeeld kan worden in twee gesprekken van een half uur. Het kost de docent daarnaast minimaal 1 uur tijd om dit jaarlijkse gesprek van 1 uur goed voor te bereiden.

Totaal taakbelasting student

Samengevat komt de taakbelasting van een student qua urenverdeling neer op:

- Minimaal 36 contacturen (in klokuren) gedurende de opleiding van twee of drie leerjaren;
- Minimaal 3 van die contacturen zijn bedoeld voor reflectie- en beoordelingsgesprekken;
- Minimaal 84 klokuren besteedt de student aan zelfstudie en het uitvoeren van opdrachten en/in de praktijk van de stage en het bijhouden van het portfolio.

Aanvullende taakbelasting docent

De taakbelastingsuren voor de leerkracht COACB zijn dezelfde wat betreft de studentcontacturen en de reflectie- en beoordelingsgesprekken. Daarbovenop komt tijd voor voorbereiding en nakijken. Verder maakt de leerkracht in het kader van de kwaliteitsborging van COACB (zie hoofdstuk IV) en van het collegiaal leren ook minimaal eens per drie jaar deel uit van de visitatie COACB van één van de andere opleidingen van de Federatie Christelijk MBO. Deze visitatiedeelname kost 12 klokuren. Eens in de zes jaar wordt de leerkracht bovendien zelf gevisiteerd in het kader van het COACB. Het aantal klokuren taakbelasting daarvoor is 24. Tot slot is er jaarlijks een landelijk collegiaal overleg tussen de leerkrachten COACB van de Federatie. De taakbelasting daarvoor is 6 klokuren per jaar. Kortom: per zes jaar besteedt elke leerkracht COACB in het kader van professionalisering in totaal 84 klokuren aan visitatie en collegiaal overleg. Per opleidingsjaar zijn dit in totaal 12 klokuren per jaar.

IV. Kwaliteitsborging

De opleiding die het programma tot Certificaat Onderwijsassistent in het Christelijk Basisonderwijs aanbiedt, reikt dit certificaat zelf uit. De kwaliteitsborging van het programma geschiedt door een visitatiecommissie, ingesteld door de Federatie Christelijk MBO, die het programma COACB toetst op basis van het hieronder beschreven toetsingskader. Dit kader is opgesteld is naar analogie van de visitatie DCBO (Diploma Christelijk Basisonderwijs).³

Hieronder wordt eerst het toetsingskader beschreven en vervolgens de visitatiewerkwijze.

Toetsingskader

Het toetsingskader van de visitatie in het kader van de accreditatie van een opleiding die het COACB aanbiedt, bestaat uit vijf standaarden die de opleiding voldoende moet beantwoorden:

Standaard 1: Visie op opleiden voor het COACB. De opleiding heeft een visie geformuleerd op opleiden voor het COACB en deze visie is verbonden aan de traditie van de eigen opleiding.

Standaard 2: Beoogde eindkwalificaties. De opleiding relateert de COACB-eindkwalificaties uit het landelijke kaderdocument aan de eigen visie op opleiden tot COACB en verantwoordt eigen accenten vanuit de eigen visie.

Standaard 3: Onderwijsleeromgeving. Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de studenten mogelijk de beoogde COACB-kwalificaties te behalen.

Standaard 4: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde COACB-eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Standaard 5: Resultaten. De opleiding heeft zicht op de mate waarin de visie op en de kwaliteit van het COACB-onderwijs wordt gerealiseerd en evalueert dit regelmatig bij studenten, medewerkers en vertegenwoordigers van het werkveld.

Bij de beoordeling per Standaard wordt één van de navolgende kwalificaties toegekend:

Onvoldoende, Voldoende, Goed, Excellent. Iedere kwalificatie dient tenminste Voldoende te zijn om de accreditatie te kunnen toekennen.

Werkwijze visitatie

Deelnemende opleidingen worden eens per zes jaar gevisiteerd door een commissie van visitatoren ingesteld door Verus. Deze commissie bestaat uit tenminste drie leden:

- Een medewerker van Verus (voorzitter);
- Een opleidingsdocent COACB van een van de scholen van de Federatie Christelijk MBO;
- Een onderwijskundig leidinggevende van een van de scholen van de Federatie;
- Indien mogelijk: een medewerker van een christelijke basisschool uit afnemend werkveld.

De commissie neemt tenminste zes maanden voorafgaand aan de visitatiedag contact op met de te visiteren opleiding COACB. De opleiding levert vervolgens binnen tenminste zes weken de benodigde documentatie aan, waarmee de vijf standaarden worden gedocumenteerd:

- De visie van de opleiding op het opleiden voor het COACB;
- De COACB-eindkwalificaties van de opleiding in relatie tot de opleidingsvisie;
- Het programma, de toetsing en de resultaten, inclusief studentfeedback, van het COACB;
- De inbedding van het COACB in de opleiding OA en de hele mbo-instelling op het gebied van identiteit, personeel, voorzieningen voor studenten en leerkrachten, enzovoorts.

Tijdens de visitatiedag spreekt de visitatiecommissie COACB tenminste met afvaardigingen uit drie gremia: het management van de opleiding OA, het lerarenteam en de studenten.

De commissie stuurt binnen zes weken het visitatierapport aan de opleiding op.

Verus verleent de opleiding op basis van het visitatierapport een accreditatie COACB voor zes jaar.

³ Zie: 'Drie in één' Diploma Christelijk Basisonderwijs (DCBO) Kennisbasis, Kerndoelen, Toetsingskader. Besturenraad, 2012.